

Ο φίλος μου ο Λευτεράκης είναι μηχανικός του Δημοσίου...

του **ΔΡ. ΠΕΤΡΟΥ ΤΖΕΦΕΡΗ***

Δεν είναι τυχαίος ο φίλος μου ο Λευτεράκης. Όλα κι όλα! Από το σχολείο, όταν ήμασταν συμμαθητές στον Πειραιά, είχε δείξει ότι θα «διαπρέψει». Πρώτος μαθητής. Και όταν λέμε πρώτος, το εννοούμε. Ποτέ δεύτερος, ποτέ μισή προσπάθεια.

Επέλεξε το Πολυτεχνείο, σε μια εποχή τρυφερή, λίγα χρόνια μετά την περίοδο των γεγονότων. Ήταν της... μόδας τότε το Πολυτεχνείο στη δική μας τη γενιά. Μια γενιά ερμαφρόδιτη, που ήταν αγέννητη το '40, που δεν έλαβε μέρος στον εμφύλιο, που λαγοκοιμόταν την πε-

ρίοδο της χούντας όντας στο δημοτικό σχολείο. Που δεν ήταν καν μες στην «καυλή του φθινόπωρου» τότε, αλλά αργότερα για να μοχθήσει φοιτητώσα.

Τα κατάφερε τελικά ο φίλος μας. Πήγε στο εξωτερικό για σπουδές, έκανε αξιολογή έρευνα, ανακοινώσεις, επιστημονικές δημοσιεύσεις, έκανε μάλλον αρκετά που θα στοιχειοθετούσαν μια ενδιαφέρουσα ακαδημαϊκή καριέρα στο πανεπιστήμιο. Ήταν τότε ακόμη τα χρόνια της αθωότητας, της αφέλειας του νέου επιστήμονα...

Και να μην τα πολυλογώ, ήρθε μια μέρα ο Λευτεράκης και μου λέει: «Φίλε, θα μπω στο Δημοσίο...».

«Είσαι σίγουρος;» θυμάμαι ότι

ρώτησα με απορία. «Δεν ξέρεις ποιο είναι το πιο σύντομο ανέκδοτο; Καριέρα στο... Δημοσίο!».

«Θα το φτιάξουμε εμείς το Δημοσίο, ποιος περιμένεις να το φτιάξει; Έχω ένα όραμα: Να βγω κάποτε - πρώτα ο Θεός- από ένα Δημοσίο καλύτερο... Ονειρεύομαι στον αιώνα τούτο της τεχνολογίας που ζούμε, να φέρουμε πάλι στο προσκήνιο τον μηχανικό και το έργο του...». Μου έκανε εντύπωση η αισιοδοξία του. Στο νου μου ήρθε αυτόματα η αποστροφή από το λόγο του Martin Luther King: I have a dream today...

Και έτσι μπήκε ο Λευτέρης στο «μαντρί». Το μαντρί του Δημοσίου. Όσοι είναι μέσα (λένε οι απέξω), είναι καλά... Δούλεψε ο φίλος μου

στο Δημοσίο, μη νομίσετε. Έδωσε τον εαυτό του ένθεν και εκείθεν. Δίδαξε ήθος με την «αφελή» εργατικότητα του και τη χρησιότητά του. Ονειρεύτηκε το ρόλο των μηχανικών ως manager που μπορούν να καταβληθούν μέσα από την αναβάθμιση των τεχνικών υπηρεσιών Δημοσίου και νομαρχιών. Των μηχανικών που παρά την επιστημονική τους γνώση, την ειδική κατάρτισή τους και τη «διάθεση» του διπλώματός τους στην πολιτεία, στην πράξη δεν διαφοροποιούνται σε τίποτε από τους υπόλοιπους δημοσίους υπαλλήλους. Πλην ενδεχομένως του ασφαλιστικού τους. Που, παρά το γεγονός ότι διαθέτουν το πλέον εύριστο ασφαλιστικό ταμείο, εντού-

* Διδάκτωρ μηχανικός ΕΜΠ

τους πληρώνουν υψηλότερες εισφορές, οι οποίες όμως δεν συνοδεύονται από αντίστοιχο επίπεδο προσφερόμενων υπηρεσιών και παροχών, ειδικότερα για τους νέους ασφαλισμένους. Δούλεψε ο Λευτεράκης για όλα αυτά τα προβλήματα. Μέχρι και συνδικαλιστής έγινε. Εργαζόμενος συνδικαλιστής, όμως, αν υπάρχει τέτοιος νεολογισμός. Αλλά, εις μάτην...

Κάποια στιγμή άρχισε να κουράζεται, να γκρινιάζει. Δυστυχώς ο φίλος μας έπεσε με τα μούτρα στο γνωστό αναποτελεσματικό, αντιφατικό, ευθυνόφοβο, πελατειακό, γραφειοκρατικό μοντέλο της Δημόσιας Διοίκησης. Το απόλυτο τέλμα, που απαξιώνει τη γνώση, που αποθεώνει την τυπολατρία και τη διάχυση των ευθυνών, που χειραγωγεί το ήθος, που προάγει το φαύλο κύκλο της κομματικής μιζερίας, που δεν συνδέει ποτέ την αποδοτικότητα με το μισθό και την προαγωγή. Που όλοι το βλέπουν, το ψηλαφούν, το κατακρίνουν, αλλά κανείς δεν κάνει τίποτε για να το δαμάσει.

Μια μέρα τον ρώτησα: «Δηλαδή, φίλε μου, οι νέοι σαν σένα (!), ή οι νεότεροι από σένα που εισέρχονται στο Δημόσιο, δεν κάνουν τη διαφορά, η "κρίσιμη" μάζα τους δεν θα γίνει ποτέ αρκετή να τα αλλάξει όλα; Δεν ήρθε η ώρα ακόμη για τη μεγάλη επανάσταση στις τάξεις του Δημοσίου;».

Γέλασε πικρά. Είναι κρίμα να τους βλέπει κανείς, να αποφλοιώνονται και να «στύβονται» σιγά σιγά σαν τα πορτοκάλια. Τους χρησιμοποιούν οι προϊστάμενοί τους, που συχνά είναι κατώτεροί τους σε σπουδές και δεξιότητες, και αυτό γιατί οι δομές του Δημοσίου είναι κατά κανόνα αναχρονιστικές, συμβατές με την ήσσανα προσπάθεια των «αγνωστικιστών» (δηλ. αυτών που δεν γνωρίζουν τίποτε και για κανένα θέμα!), των ψηφιακά και τεχνολογικά αναλφάβητων (πάνω από το 70% των διευθυντών είναι σε ηλικίες μεγαλύτερες των 55 ετών!) ή εκείνων που το... παίζουν «αναλφάβητοι» (το 92% των υπαλλήλων έχουν πλέον πρόσβαση σε Η/Υ, πλην, όμως, δεν τον χρησιμοποιούν, ειδικότερα

τα διευθυντικά στελέχη!). Όταν φυσικά απαιτείται πραγματική απόδοση, με deadlines και στοχοθεσία, σε ένα ανοικτό και διαφανές σύστημα, εκεί θυμούνται τους νέους και τα προσόντα τους, τις σπουδές, τις ξένες γλώσσες, τη διαδικτυακή τους εμπειρία, την προσαρμοστικότητά τους... Με επιλεκτικά «όταν» όμως δεν αλλάζει τις δομές, ούτε το τελικό συνολικό αποτέλεσμα...

Είναι κρίμα να βλέπει κανείς νέους με εξαιρετικά προσόντα, με όρεξη για δουλειά, με όνειρα, να παράγουν κάτι και όταν έρχεται η ώρα στα υπηρεσιακά συμβούλια να εξετάζεται ως πρόκριμα, ουσιαστικά

“Είναι κρίμα να βλέπει κανείς νέους με εξαιρετικά προσόντα, με όρεξη για δουλειά, με όνειρα, να παράγουν κάτι και όταν έρχεται η ώρα στα υπηρεσιακά συμβούλια να εξετάζεται ως πρόκριμα, ουσιαστικά μόνον η αρχαιότητα.”

μόνον η αρχαιότητα. Και να δίνεται το «παράσημο» της θέσης ευθύνης λίγο πριν την... αποστρατεία. Και όταν φυσικά έρθει η ώρα και των «νέων» να προωθηθούν, είναι πλέον πολύ αργά. Δεν είναι πια νέοι... Τα φτερά και η όρεξη έχουν κοπεί. Είναι πλέον και οι ίδιοι «μεταλλαγμένοι», σε αδιάφορους και κουρασμένους ψαρομάλληδες... Είναι η ώρα για τη δική τους αποστρατεία...

Δεν σας είπα μέχρι τώρα, ότι ο Λευτέρης δεν έτυχε απόφοιτος της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης (ΕΣΔΔ). Όμως, για την «καριέρα» στο Δημόσιο, αυτό είναι κυρίως που έπρεπε να κάνει. Γιατί, απλά, οι απόφοιτοι της ΕΣΔΔ είναι οι μόνοι στους οποίους (και δικαίως) αναγνωρίζεται η επιμόρφωση, τόσο κατά την εισαγωγή όσο και κατά την εξέλιξή τους. Εντούτοις, η σχολή αυτή, ανεξάρτητα από το αν παράγει ή όχι «έτοιμα» διοικητικά στελέχη (τα οποία δυστυχώς δεν χρειάζεται για να λειτουργήσει το Δημόσιο με τη σημερινή του μορφή), χρησιμοποιείται κυρίως ως όχημα που παρέχει το εισιτήριο για το δη-

μόσιο τομέα και παράλληλα τη σχετική προμολόγηση εντός αυτού. Όλοι οι απόφοιτοι της ΕΣΔΔ σήμερα είναι αξιόλογοι συνθέτοντας μια ελπιδοφόρα «καταγόνα» στον... ωκεανό του Δημοσίου. Εδώ, όμως, αγαπητές, εξέχουσες πλην θλιβερές μειοψηφίες των Λευτεράκηδων αλλά και των αποφοίτων της ΕΣΔΔ, είναι Δημόσιο, δεν είναι ακαδημία, ούτε πανεπιστήμιο! Δεν απαιτούνται για την εξέλιξη οι πιστοποιημένες ειδικές γνώσεις, απλά η για πάμπολλα χρόνια παρουσία/απουσία!

Μα εγώ ξέρω ότι ο νέος δημοσιοϋπαλληλικός κώδικας (Ν. 3528/2007) έχει ορισμένες πολύ

μάζουν. Ακόμη και οι πολιτικές ηγεσίες ανανεώνονται, βλέπουμε διαρκώς και νεότερους πολιτικούς, που έρχονται να κυβερνήσουν τα υπουργεία. Που ξέρουν από νέες τεχνολογίες, από ΜΒΟ's και στοχοθεσία, θεωρία και πρακτική κινήτρων της εργασίας. Μόνο το Δημόσιο δεν αγγίζουν αυτά... Και οι πολιτικοί, συνεχίζουν να στηρίζονται σε συμβούλους και όχι φυσικά στις δυσκίνητες κρατικές μηχανές, στο δημόσιο «forever»...

Δυστυχώς φίλε Λευτέρη, οι επιλογές μας περνάνε πάντα από το «ταμείο», ακόμη κι όταν δεν είναι απόλυτα δικές μας. Και το Δημόσιο ακόμη είναι μια κοάνη, μια μεγάλη κοάνη ενός «σπασητροπριβείου» ονειρών... Που συγκεντρώνει τα όνειρα των νέων και τα κάνει σκόνη... Και το χειρότερο είναι σήμερα ότι όλο και λιγότεροι νέοι που εισέρχονται σε αυτό, έχουν πλέον όνειρα: Είναι πλέον συνειδητοποιημένοι στην κακομοιριά τους, είναι πλέον a priori παραδομένοι στον επερχόμενο ευτελισμό τους...

Τον είδα μια μέρα τυχαία στον Πειραιά να στέκεται στα σκαλιά του σχολείου που είχαμε κάποτε γεμίσει με τον παιδικό μας ιδρώτα. Περνούσα και κοντοστάθηκα στην είσοδο. Αν δεν τον ήξερα, θα αναρωτιόμουν: «Άραγε, ποιος κακομοιρής είναι αυτός;».

Ατένιζε θλιμμένος και σκεφτικός τις μπασκέτες που είχαν φτιαχτεί μπροστά. Τα παιδιά του έπαιζαν αμέριμνα, όπως κι εμείς κάποτε στον ίδιο χώρο. Μα εκείνος, δεν κοίταζε τις μπασκέτες... Κοιτούσε πίσω και πέρα και πάνω από αυτές... Απλά θυμόταν, αναπολούσε...

Ήξερα τι αναπολούσε ο Λευτέρης. Τι σκεφτόταν, καθώς το βλέμμα ξεμάκρυνε και δεν ήταν πια εδώ. Αναπολούσε, όταν χρόνια πριν στον ίδιο χώρο, πριν βάλουν τις μπασκέτες, μαζευόμασταν τα βράδια και μιλούσαμε με τις ώρες. Όταν, καθισμένοι κατάχαμα, ονειροπόλοι νέοι, πλάθαμε, τυφλοί και περιήφανοι το μέλλον μας, και μαζί κι εκείνο της γενιάς μας... Once upon a time, I had a dream...